

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

III. De Exactionibus Prælatorum, seu Subsidio Charitativo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

Nihilominus, aërosis quoque & minutis nummis, si ejusdem, cuius aurei & argentei valoris sint, tale debitum solvi posse, rectè defendunt Molinæus de Commercio. q. 99. Gutierrez Lib. 2. Practic. q. 179. n. 1. Wefenbec. in ff. de Reb. cred. n. 12. & Donell. in l. Cum quid 3. ff. eadē Rubr. n. 10. Ratio est; quia solutio pecuniaria regulariter fieri potest in quavis moneta ad eam rem publica autoritate approbata, qualis aërosa & minuta non minus est, quàm aurea & argentea formæ majoris. Cujus ulterior ratio est; quòd in solutione, si de certæ speciei moneta non convenit, non tam ad ipsam materiæ massam, quàm ad valorem ac pretium nummi respectus habeatur, l. 1. §. 1. l. Cum certum 9. & l. Titia 35. pr. ff. de Auro & arg. leg. Quod ita quidem est, Ne tamen, quod l. Creditorem cit. cavetur, aërosa ac minuta moneta copia damnosa & æquò magis incommoda creditori sit, ab Imp. Ferdinando I, res hæc sic attemperata est; ut nemo in summæ notabilis solutionem de minuta moneta ultra viginti quinque florenos accipere cogatur, Ordinatione Monet. edita à 1559.

ARTICULUS III.

De Exactionibus Prælatorum seu Subsidio

Charitativo.

SUMMARIUM.

- 95. Prælati debetur Subsidium Charitativum :
- 96. Ad quod exhibendum compelli venientes possunt,
- 97. Cum exigitur ex manifesta & rationabili causa.
- 98. Cause hujusmodi,
- 99. Et Prælati, quibus debetur variè sunt.

- 50. Episcopo præstatur ab Ecclesiis & beneficiariis diocæsanis,
- 51. Non ab hujusmodi laicis,
- 52. Et à Monasteriis, nisi ratione capellarum univ. arum :
- 53. Neque etiam ab Ecclesiis Exemptis :
- 54. A beneficiariis pauperibus & pensionariis,
- 55. Id Ecclesia, quarum bona sita extra diocæsin,
- 56. Et in quantitate usu recepta Episcopo exhibendum est.
- 57. Subsidium hoc ab Episcopo remitti insuum :
- 58. Non in successorum præjudiciū potest.
- 59. Ei non derogatur Præscriptione :
- 60. Nisi ista sit immemorialis.
- 61. Subsidii Charitativi causa merè Ecclesiastica est.

Exactionum nomine hęc locò veniunt contributiones & collectæ pecuniariae, quæ in subsidium aliquod extraordinarium Prælati Ecclesiasticis, ex justa causa id postulantibus, à subditis præstantur : quibus, sicut hos gravare prohibentur, sic manifestâ & rationabili causâ exigente moderatum aliquod auxilium cum Charitate ab iis postulare permittuntur, c. Conquerente 16. de Offic. Ord. & c. Cum Apostolus 6. §. Prohibemus, hæc Rubr. quod auxilium in Scholis & Foro receptâ nomenclatione Subsidium Charitativum nuncupatur, cum; quòd à principio ex Charitate peti debeat potius, quàm per vim extorqueti, arg. c. Ex parte 18. V. In secundum verò; quòd, existente justâ causâ, omnino deceat, id à subditis ex Charitate erga suos pastores libenter conferri, Wagnereck in c. Cum Apostolus cit. not. 2. Unde

Dubium oritur, an ergo ad subsidium hoc subditi nequeant compelli. Non posse, saltē ab Episcopo vel Prælato id petente,

petente, cum Innocentio in *c. Cum Apostolus cit.* aliqui volunt partim; quod §. *cit.* ab iis postulandum dicatur cum Charitate, clericis subditis exponendō Maticis Ecclesie necessitatem precibusque & moderatis conventionibus instandō: tum verō; ne Episcopus in sua propria causa sit iudex, contra Regulam l. i. c. *Ne quis in sua causa.* Verūm, licet secundū institutionem suam ex Charitate debeatur, manifestā tamen & rationabili causā exigente, subditos invitos ad ejus solutionem compelli posse, cum Panorm. in *c. Cum Apostolus cit.* n. 15. & aliis Interpp. docent Bellencinus *de Subsid. Charit.* q. 15. & Remig. de Gonny *Tract. similia q. 8.* quod sit Charitas præcepta: ad quam Episcopo & Ecclesie Cathedrali exhibendam clerici iudicis officio compelli non minus possunt, quā tempore magnæ famis & necessitatis divites ad elemosinam pauperibus largiendam. Unde DD. passim, *Ubi Charitas,* inquit, non proficit, exhibenda est potestas; ac proinde Charitati simul & coactioni est locus: & Episcopus proposito edicto suæ diocesis clericos Subsidium Charitativum intra certum tempus non solventes valet excommunicare: quod à Rota decisum, testis est Barbosa *de Offic. Episc.* alleg. 87. n. 5.

47. Neque obstat Regula l. i. *cit.* quia subsidium illud non exigitur, nisi ex causa rationabili & manifesta seu notoria: quā existente, Episcopus etiam in proprio facto, saltem Ecclesie suæ bonum & utilitatem concernente, procedere potest, *c. i. de Penis in 6.* cum ratione notorii competens fiat iudex, qui competens alias non est, *c. i. §. Notoria, in 6. cit.* Bellencin. n. 2. & Barbosa n. 6.

48. Causa Charitativum hoc Subsidium exigendi in genere censetur, quas nemo bonus & rerum intelligens valeat in-

probare: cujusmodi in specie sunt magis sumptus facti in Electione illiusque Confirmatione, & faciendi in Consecratione, à qua id in Germania nostra *Die Jesul und Weichsteyr* nuncupatur: solutio magnorum debitorum, pro Ecclesie fabrica reparanda, aliave necessitate aut evidenti utilitate contractorum, saltem illis ex aliis Ecclesie bonis commode recuperari haberi: magnæ impensæ ab Episcopo factæ pro recuperandis Ecclesie bonis ejusque juribus tuendis & petrandis negotiis, concernentibus totam diocesis, aut faciendæ in visitatione Liminum S. Petri, in professione ad Concilium, Comitum, Curiam Imperatoris, Regis vel Principis, à quo Regalia acceptæ, vel illius adventantis receptione & similibus, à *cit.* Bellenc. q. 10. Menoch. *de Arbitr. casu 178.* Belletto *Disquisit.* p. 1. *Tr. de Cler. debit.* §. 12. & Barbosa *cit. alleg. n. 26.* relata: quæ in dubio non prestantur, sed exprimentur: *font. arg. §. Prohibemus cit.* quod causa non solum rationabilis, sed etiam manifesta exigitur, *cit.* Barbosa n. 28. Hujusmodi autem causæ existente sive durante vel recurrente Charitativum Subsidium non solum dicitur taxari, sed sæpius exigi ab Episcopo potest: dummodo ejus exactio subditis plus æquò non graventur, ut ex §. *Prohibemus cit.* V. *Aliquoties,* cum Panorm. *ibi n. 1.* Boerio *decis. 131.* desumunt Bellenc. q. 23. & Gonny q. 32.

Hujusmodi causæ aliquā manifestā & subsistente subsidium Charitativum exigendi jus competit Episcopis & ceteris Ordinibus Episcopalis Prælati confirmatis, etiam si non sint consecrati; quia non est Ordinibus sed Jurisdictionis: vi cuius id exacturus Capituli sui consilium requirere debet, *c. Quando §. de Tit. qua d. Prælati.* Eiusdem exactio ex dictarum capitularum aliqua etiam permittitur est Capitulo Cathedrali

thedrali, Glossa in c. Cupientes 16. V. Alimunde, de Elect. in 6 Cardinalibus in Ecclesiis sui Tituli: uti etiam, quando sunt perpetui & generales Commendarii Cathedralium Ecclesiarum; quod, licet istas non obtineant in titulum, legitimam tamen habeant administrationem & exercere valeant jurisdictionem, quæ competet Episcopo intitulo, *citt. Bellenc. q. 6. & 7. & Barbosa n. 14. & 20.* Demum idem exigendi jus etiam habent Præpositi generales Ordinum pro communi Religionis necessitate vel sevidenti utilitate facturi magno sumptus, quos aliunde quam ex Ordinis contributione habere commodè non possunt, *citt. Bellenc. q. 5. n. 2. & Barbosa n. 19.*

50. Postulare autem subsidium hoc Episcopi iisque similes Prælati possunt ab omnibus suæ diocesis Ecclesiis & clericis beneficiatis, *c. Conquerente cit. à Canonice Collegiarum, Extravag. Unic. §. Cærorum, hie & Cathedralium Ecclesiarum.* Imò hos Episcopo tanquam membra capiti suo præ extraneis convenit subvenire, *arg. c. Cum non liceat 12. pr. de Præscript. citt. Bellenc. q. 24. & Barbosa n.*

51. 4. Non etiam à laicis ex generali Consuetudine, quæ optima legum interpretis est, & §. Prohibemus *citt.* nomine subditorum ad hunc effectum non nisi Ecclesiasticos, quorum duntaxat *c. Conquerente cit.* mentio fit, comprehendit, docet, ut ex DD. *citt.* ille q. 26. ille n. 4.

52. advertit. Neque etiam à Monasteriis; quia istius subsidii exactio est de Lege Episcopi Diocesana, à qua Regularium Monasteria omnia sunt exempta, *can. Inter cetera 8. V. Ne ergo, 10. q. 3. & can. Luminoso 6. ibi, Remotis vexationibus & cunctis gravaminibus, 18. q. 2.* Idem Bellenc. q. 28. & Cochier de Jurisdic. Ord. in Exempt. p. 1. q. 25. n. 8.

Neque ad ejus præstationem Mona-

steria adstringi, evincitur ex Clem. Univ. de Excess. Prælat. quæ Episcopi inter alia etiam redarguuntur; quod exigendò ab ipsis Monasteriis exemptis eorumque subditis Charitatis subsidium nimium excedant. Unde à contrario aliqui inferunt, subsidium Charitatis moderatum ab hujusmodi aliisque Monasteriis exigi posse; nisi privilegiò vel consuetudine legitime præscriptâ defendantur. Sed malè; quia Clem. *citt.* textus exaudiendus est de Monasteriis, unitas habentibus Ecclesias & capellas seculares, & subsidium illud Episcopo exhibere solitis, antequam per unionem Monasteriis incorporarentur: ratione quarum ista ad id præstandum post unionem teneri, evincit ratio; quia Ecclesiæ & capellæ illæ cum onere suo ad Monasteria transiisse, *arg. c. Ex litteris 5. de Pignorib. & sine Episcopatum jurium præjudicio his fuisse Episcopatum munitur, c. Quia Monasterium 2. de Relig. domib. citt. Cochier n. 9. & Barbosa n. 46.*

53. Præter laicos & Monasteria id Episcopus postulare nequit. Imprimis ab Ecclesiis exemptis, præsertim libertate plenâ gaudentibus, *arg. Clem. 1. V. Exemptione:* nisi ratione Ecclesiæ non exemptæ, habentis populum & ipsis subiectæ, *arg. Clem. cit. de Excess. Prælat.* juxta jam datam istius explicationem. Deinde à clericis carentibus beneficiò Ecclesiasticò: quantumvis amplum patrimoniũ & bona quasi patrimonialia, ex oblationibus, elemosynis vel ministerio aliquo spirituali provenientia, habeant; quia subsidium Charitativum est onus mixtum, à clericis debitum ratione Ecclesiarum & beneficiorum ex fructibus provenientibus ex istis, *c. Conquerente cit. Gonny Tract. cit. q. 25. & Laiman. Lib. & Tract. 3. p. 1. cap. 3. n. 11.* Præterea à clericis beneficiatis pauperibus, quales censentur non

lilii 3

54. solum,

solum, qui propter bellum, inundatio-
nem vel aliam similem causam nullos fru-
ctus ex beneficio percipiunt: sed etiam,
quorum proventus beneficiales omnes ne-
cessarii sunt ad honestam sustentationem;
quia exactio aliquâ hanc diminueret à
clerico non exigit & Prælatus non sinit
Charitas, in qua subsidium illud funda-
tur; cum congruâ sustentationis dimi-
nutione clericus gravaretur, contra §.
Prohibemus cit. textum, cit. Gonny q. 29.
n. 3. & Barbosa n. 49. Demum à Pen-
sionario: non quocunque, sed illo dun-
taxat, cui pensio, ut ex Curia stylo Pa-
pa solet, ab omni & hujus etiam subsi-
dii onere libera est constituta, juxta dicta
Tit. 12. n. 31.

55. Quando Ecclesia in una, prædia autem
& fundi earum in alia diœcesi sita
sunt, subsidium hoc exhibendum est soli
Episcopo, in cujus diœcesi Ecclesia vel
beneficium est situm, cum; quia prædia
accessoria sunt Ecclesiis & beneficiis, ut
locus sit *Regula 42. in 6.* tum verò; quia
subsidium hoc non est onus prædiorum
& fundorum; cum non transeat ad quem-
cunque istorum possessorem: sed Eccle-
siarum & beneficiorum; cum ratione i-
storum *c. Conquerente cit.* seu ratione
fructuum ex iis perceptorum à clericis ea
obtinentibus, §. *Prohibemus cit.* exiga-
tur, *cit. Gonny q. 25. Laiman n. 11.*
& *Barbosa n. 51.* Casu, quò Ecclesia
& beneficium situm est in confinibus diœ-
cesium diversarum, earum Episcopi in-
ter se convenire & renuentes; ut con-
veniant, superioris autoritate compelli
debent, ut in hujus & aliorum jurium
Episcopatum perceptione alternent; ne
ipsorum discordia cedat in gravamen Ec-
clesiæ in confinibus constitutæ, *cit. Bel-
lenc. q. 52. à n. 3. & Barbosa n. 53.*

56. Quæ autem quantitas, subsidii il-
lius ratione, exigi valeat, DD. Opiniones

varia, ex iisque spectatò jure verior est,
quæ statuit, quantitatem adæquantem
sumam diei unius procuratoris à vici-
tis præstandæ, quando Prælatus per alium
visitat, secundum *Extravag. Unic. §.*
Ceterum. Quanta autem unius diei pro-
curatio sit, ejusdem Constitutionis pro-
à *V. Statimus* declaratur. Verum, quia
hanc quoad procuraciones ullo receptum,
complures negant, hac in re observanda
erit provinciarum consuetudo. Illi au-
tem deficientes, subsidii Charitativi quan-
tatem ipsius Prælati, qualitatem Ec-
clesiæ, annuorumque ejus redituum, ex-
pensarum in causam, pro qua expensis
faciendarum & similes circumstantias
ponderantis arbitrio, cum Zabarella *n. 1.*
Cum Apostolus cit. q. 7. & alii relinquunt.
Menoch. de Arbitr. casu 179. n. 4. &
Pirrhing ad hanc Rubr. n. 55.

Dubium est, an subsidium hoc
Episcopo valeat remitti, Dubitatio
de Affirmativa est; quòd non opus
tantum, sed etiam Ecclesiæ, imò princi-
paliter istius commodum spectet: ipsa
autem principaliter Ecclesiæ communi
concernentia liberè remittere Episcopus
non possit; cum eorum remissio spectet
quædam sit alienationis, Episcopo non
permissa, *c. Pastoralis 7. de Donat. 24.*
de Negativa autem; quòd omnia iura
quæ in Ecclesiam habet, remitti ab Episcopo
posse, pateat ex casu *c. Constitutio-
nis 6. de Relig. domibus.* Cur non etiam
subsidium Charitativum? verum, quòd
in c. cit. casu intervenit autoritas Apo-
stolica, à qua remissionem confirmatam
textus habet, vanū est, quòd inde ducitur
argumentum. Fortius est, quòd alii do-
sumunt ex donatione moderata ob casu
sam ex merè liberali, si modica sit, Episcopo
permissa, *Tit. 22. n. 37.* Unde
Charitativum ab eo alicujus Ecclesiæ Ro-
mæ vel beneficiario unâ alterave vice,
non potest

non perpetuò remitti posse, communis est sensus DD. cum; quòd ejus perpetua remissio notabilis præjudicii donatio, ac proinde, subsistente etiam iustà causâ, sine Juris solemnitatibus Episcopo permiffa non sit, *can. Sine exceptione, 12. q. 2. c. 1. Sc. de Lis, quæ à Prælat. & P. Sforalis cit.* tum verò, quòd ejusmodi remissio cederet in Ecclesiæ præjudicium & gravamen successorum: & subsidii Charitativi præstatio sit juris publici, fundati in æquitate Naturali: cujusmodi juri privatorum pactioibus nequit derogari, *c. Si diligenti 12. de Foro compet. & l. Jus publicum 38. ff. de Pactis, cit. Bellancin. q. 47. Laiman. n. 14. & Pirrhing n. 57.*

59. Dubium secundò est, an adversus subsidium Charitativum procedat præscriptio. Quod magno consensu Interpp. & ceteri DD. negant, *arg. l. Comperit. 6. C. de Præscript. 30. vel 40. annor.* quâ adversus tributa & similes functiones publicas vis adimitur præscriptioni, Rationum, quas reddunt, præcipua est; quòd, cum id præstandum sit ex Charitate, præscriptio ei derogans adversetur Charitati & æquitati naturali, in qua fundato debito derogans præscriptio justam causam & fomentum non habet. Sed ista Ordinariam duntaxat, non etiam immemorialis temporis præscriptionem convellunt; cum istâ etiam adversus tributa præscribi, apud DD. passim sit receptum: & quæcunque acquiruntur privilegiò, etiam ipsâ acquiri posse, *arg. c. Super quibusdam 26. §. Præterea. de V. S. Regulæ instar tradatur à Panormit. in c. Cum contingat 13. de Foro compet. n. 14. Felino ibid. n. 2. & aliis apud Barbofam in c. Super cit. à n.*

60. Quare etiam subsidio Charitativo prævalebit Præscriptio saltem tanti temporis, cujus initii memoria non existit;

ut particularis Ecclesia ab ejus præstatione evadat immunis; cum ab ea eximi privilegiò Apostolicò indubitatè possit, secundum omnes.

Neque adversatur; quòd præstandum sit ex Charitate; cum enim huic non obstat ab ejus præstatione immunitas indulta privilegiò, etiam non adversabitur obtenta præscriptione immemoriali, cum; quia huic nullipiam restitit Jus, nec possessionis incapacitas ex parte præscribentis: tum verò; quia ista illi æquivaler, & fundat præscriptionem immunitatis, ab habente potestatem & legitime concessâ, *cit. Laiman n. 17. & Pirrhing n. 57.*

61. Controversiarum super subsidio Charitativo motarum competentem judicem solum Ecclesiasticum esse, extra controversiam est; quia super eo litigantium uterque & causa ipsa Ecclesiastica est; cum, juxta dicta, sit super jure Episcopali, à Prælato in Ecclesiis earumque Rectores & beneficiatos exercendo. Quare, cum inter istas & Prælatum id exigentem de rationabilitate causæ, ex qua, vel de excessu quantitatis, quæ exigitur, vel de exemptione ab ejus præstatione lis oritur, ea decidenda erit iudicio arbitratorum utriusque partis consensu electorum, *can. Si clericus 11. q. 1. vel Metropolitanis aut alterius superioris Prælati, can. Quia cognovimus 6. §. fin. 10. q. 3. juxta dicta Lib. 1. Tit. 30. n. 60.*

ARTICULUS IV.
De Exactionibus, quæ imponuntur à Potestate Seculari.

SUMMARIUM.
62. Varietas Exactionum, quæ à Potestate ista, 63. Ordine.